

ביתנו החדש

ארגון לשלום בית וחנוך ילדים, בראשות הר"ג אבנר קוואס שליט"א

ביחד

קודים בדיבור

הדגשנו פעמים רבות שהקודים של השיחה של האשה הם לא הקודים של השיחה של האיש. אשה מטבעה היא רגשית יותר ולכן צורת החשיבה והשיחה שלה שונה ולא תמיד מובנת אצל בעלה. לעומתה, האיש יותר שכלי, מחשבותיו פרקטיות יותר והוא שואף לפתרון טכני לבעיות.

על האיש והאשה להכיר את הקודים השונים ולהתנהל לפיהם כדי להגיע להבנה הדדית.

כשאשה מספרת לבעלה דברים שמציקים לה או מטרידים אותה, ברוב הפעמים אין צורך לפתור את 'הבעיה', אלא רק להקשיב, להסכים, ולהביע השתתפות רגשית.

שושי פנתה לבעלה ואמרה לו: אני צמאה... מיד בעלה השיב לה: אז תשתי, יש מים. מעניין, האם שושי לא חשבה על זה לבד? זה ממש פתרון גאוני... למחרת אמרה לו שושי: אני עייפה... ושוב קפץ בעלה ואמר: אז תשני, יש מיטה.

מעניין, כשהיא הייתה רוקה היא לא שתתה וישנה? בשביל הפתרונות האלה היא הייתה צריכה להתחנך?

בעל יקר, כשאתך אומרת לך 'אני צמאה' אני עייפה? היא לא מתכוונת שתפתור לה את הבעיה בצורה טכנית, אלא היא אומרת לך תתייחס אלי, תתעניין בי...

לכן תאמר לה: מה, את צמאה?... אוי ואבוי... ממתי את צמאה? והיא תענה: מהצהרים... תשאל אותה: מה את אומרת, איך החזקת מעמד עד עכשיו? והיא תענה: אתה לא צריך להגזים זה לא כל כך נורא...

מצד שני גברת יקרה, אל תכעסי עליו אם הוא לא הבין את המסרים הסמויים שלך, כי בטבע שלו הוא מחפש פתרונות טכניים לבעיה, ושואף לסיים בזה את השיחה.

קוד נוסף בדיבור ישנו אצל האשה זה להבין דבר מתוך דבר. לפעמים כשהיא אומרת משהו היא מתכוונת לעוד משהו.

היא פנתה אליו ואמרה: איציק בוא נעשה סיבוב. סיבוב הכוונה קניות. זאת אומרת, שים כרטיס ויזה בכיס של החולצה, ציקים בכיס הימני של המכנסיים, ובכיס השמאלי מזומן. הוא שמע סיבוב, מיד לבש את הטרנינג ויצא איתה. הם הגיעו לקיוסק והיא בקשה ממנו: קנה לי ארטיק... והוא אמר: אמרת סיבוב, לא הבאתי כלום... זוהי דוגמא קלאסית למה שמסתתר מאחורי הבקשה 'סיבוב'.

זאת ועוד, כשהגברת אומרת משהו צריכים לשמוע לא רק את המילים אלא גם את המנגינה וכידוע המנגינה משנה משמעות.

נשאלת השאלה: כיצד אפשר להגיע להבנות דקות כאלה בשיחה?

התשובה לכך שצריך לדבר אחד עם השני כל יום במשך שעה. ולאחר שנה יוצא שדיברנו 365 שעות, וכך נלמד להכיר את הקודים ואת הניואנסים בדיבור, בהבעות הפנים ובהעברת מסרים.

(מחבר: הספר 'ביחד')

פרשת השבוע

דיבורים מיותרים

פרשתנו פרשת אמור כשמה כן היא. עוסקת באמירות ובדיבורים גם בתחילתה וגם בסופה. בתחילתה מדובר על אמירה לכוהנים הצעירים והקטנים שלא יטמאו למתים. ובסופה מדובר על אמירה לא טובה ולא נעימה.

"ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי... וינצו במחנה בין הישראלית ואיש הישראלי ויקב בן האשה הישראלית את השם ויקלל... ושם אמו שולמית בת דברי...". מיהו זה שהיה בן איש מצרי? הרי במצרים עם ישראל נשמר מאד שלא להתבולל עם המצרים ולא שינו את שמם לבושם, לשונם.

אמרו חכמים שזהו בנו של אותו מצרי שמשוה הרגו שנאמר "וייקח את מצרי ויטמנהו בחול" ואמו של אותו מקלל – שולמית בת דברי. הסביר רש"י שולמית – שהייתה מפטפטת הרבה. שלום עליך שלום עליכם. שואלת בשלום הכל. בת דברי – דברנית, היתה מדברת עם כל אדם לפיכך קלקלה.

ומעשה שהיה כך היה לבעלה של שולמית היה שוטר מצרי שהיה מוביל אותו לעבודת הפרך בכל יום ושולמית היתה מדברת עם אותו שוטר כמו שפירש רש"י. יום אחד השוטר בא מוקדם מאד לבית ואמר לבעלה ללכת לשדה כי התחיל העבודה. הבעל הלך והוא נכנס הביתה... כשראה בעלה שאין שום עבודה בשדה חזר לביתו ובדיוק באותו רגע יצא המצרי.

התוצאה היתה שהם התקוטטו ובאותו זמן הגיע משה והרג את המצרי אבל בינתיים שולמית כבר היתה מעוברת וממנה יצא המקלל הזה. ועל זה אמר רש"י – אחת היתה ופרסמה הכתוב.

קוראים יקרים – איך הכל התחיל? ששולמית היתה יותר מידי סימפטית. סימפטיות ונחמדות זאת מידה טובה אבל צריכה להיות במידה במשקל ובמשורה. צריך גם לדעת עם מי ומתי להיות נחמדים.

כח הדיבור הוא עצום הוא יכול להוביל למקומות שהיא בכלל לא התכוונה אליהם ואז יכולים לצאת מזה תקלות כגון שולמית בת דברי. גם דיבורים לא נחוצים ומיותרים יכולים לגרום לתקלות שונות.

ועל זה למדנו בפרקי אבות "רבי דוסא בן הרכינס אומר שינה של שחרית ושיחת הילדים מוציאים את האדם מן העולם" והסביר הרמב"ם שמוציאים את הילדים מעולמו כלומר שמאבדים מדרגת האדם. והסביר המדרש שמואל את המילים "שיחת הילדים" – דברים בטלים ונבלות הפה שמטמאים את האדם וממילא הוא יוצא "מהפוקוס" שלו.

ימים אלו הם ימים של התעלות והכנה למעמד הר סיני וקבלת התורה בחג השבועות, לכן עלינו להשתדל בדיבורים ובאמירות נכונות כדי שנוכל לעמוד מוכנים לקבלת התורה.

שבת שלום ומבורך
אבנר קוואס

אדם אחד כל הזמן היה רב עם אשתו. בשיא הצער, הוא החליט לפנות אל הרב. הרב שמע על הבעיות בין בני הזוג בבית ואמר: "עצתי היא כזו: עליך להתאוויר וללכת מידי יום שלושה קילומטרים!" היהודי שמח על הפתרון וקיבל את העצה. לאחר כחודש התקשר אליו הרב לדרוש בשלום "עצתי עזרה לך? המצב בבית השתפר?" "אין לי מושג", ענה הבעל, "אני כבר 90 קילומטרים רחוק מהבית..."

הצקה ואלימות בין הילדים

הילדים מטבעם טובים שמחים ומאושרים. רוב ההצקות ביניהם נובעות משעמום וחוסר מעש. לעיתים זה נובע מקנאה שנוצרת כתוצאה מתשומת לב שמקבל ילד אחד יותר מהשני, או שהוא רוצה דווקא את הצעצוע שיש לאחיו. מה עושים כאשר יש ילד שמציק באופן קבוע לאחיו הקטן, ואפילו מקלל ומשפיל? נקדים ונאמר שישנה גישה מוטעית שאומרת תנו להם להסתדר אחד עם השני.

גישה זו פסולה משתי סיבות עיקריות: א. ילד שלא בולמים לו את האלימות, עלול להיות אלים וסדיסט. ב. לילדים אין רחמים, והם יכולים לגרום לפגיעה פיזית חמורה גם באיברים עדינים. אם כן, מה עלינו לעשות? ראשית, אסור לנו ההורים להתעלם מהתעללות או ממילים לא יפות ולנקוט בסלחנות, אלא להתערב ולעצור את זה מיד. שנית, כאשר יש אלימות פיזית או מילולית עלינו לנקוט בכלל: 'הפרד ומשול'. זאת אומרת לשלוח כל ילד לפינה אחרת עד שירגעו ולתת להם שהות לחשוב על מעשיהם. שלישית, יש להעסיק את הילדים, בבניית פאזלים, בעבודות יצירה של ציור וכדומה, או לחילופין להפעיל אותם בעבודות בבית. זאת ועוד, אפשר להעניש בצורה מתקנת על ידי כתיבת חיבורים בנושא של 'פה נקי', 'בלי ידיים', 'כבוד החבר'.

ישנו עונש נוסף, שהוא אפקטיבי ביותר - שיטת הקנס. כולנו יודעים שהתורה קנסה את העבריינין על עבירות מסוימות כדי להרתיע. תשלום כספי הוא גורם מרתיע, כואב, ומלמד לא לחזור על אותה עבירה. ההורה יתרה בילד המציק: בפעם הבאה שתציק לאחיד, אקח מהמגירה שלך חפץ ואתן לו. אם לאחר ההתראה הילד המשיך להציק לאחיו, יש לממש את ההתראה ולקחת חפץ של המציק ולתת לילד הנפגע. אם גם זה לא עוזר, יש לקחת את הילד הנפגע בליווי ההורה לחדרו של הילד המציק ולתת לילד הנפגע לבחור בעצמו משהו מחפציו של המציק.

בפעם הראשונה, הילד המציק יצעק: לא לא אני אתן לו אני אתן לו... ובאמת, ניתן לו לוותר על משהו שהוא בוחר. במקרי ההצקה הבאים הילד יגיע בליווי ההורה ויבחר לו חפץ אחד שיהיה שלו. כמובן שהילד המציק יצעק ואולי גם יבכה, כי זה יכאב לו מאד, אבל בכך הוא מתחנך להבין שעל מילים או על מכות משלמים. כשיכאב לו 'הכיס' יכאבו לו היד או הפה. אל לנו לחשוש שמא המציק ישנא את אחיו או את ההורה, כי כבר למדנו שכאשר ברור לילד שהוא חצה קו אדום הוא מוכן נפשית לקבל את העונש ובסוף הוא גם מסכים איתו. המרידות הזאת של הפסד ממון או חפצים תלמד את הילד לא להציק יותר.

הערה חשובה: כשילד מקבל מכה מכיסא או משולחן לא צריך להרביץ לכיסא או לשולחן ולהראות לילד שאנו 'מחזירים' לו, דבר זה מעורר בהם רגשי נקם והם יפנו את זה כלפי חבריהם. הילד נפל, לומר לו: לא נורא זה קורה... נצריך לנחם ולהרגיע.

סיפור לשבת

הגאון הרב יעקב ציון עדס זצ"ל

מעשה ועל דלתו של רבינו התדפק תלמיד חכם צעיר, רבי יהושע פרגי פיטוסי, לימים רבה של צפת, וביקש להיבחן לדיינות. הרב שאל לשמו ומקומו, והבין, שהגיע זה עתה מצפת.

באותם הזמנים נסיעה ממקום למקום, ביחוד כשמדובר ממקום רחוק, לא הייתה דבר של מה בכך, והלה יצא בשעת בוקר מוקדמת כדי להגיע לרבינו. "בוודאי עדיין לא הספקת לאכול ארוחת בוקר ואינני מסכים, שתיבחן אצלי כשאתה רעב", ומיד קם ופנה למטבח לערוך לפניו את השולחן.

כשסיים לשוחח עימו ולתהות על קנקנו, גילה, שמדובר בתלמיד חכם מופלג, ויש לעשות הכול כדי שייבחר לדיינות, הדרך אותו למי לגשת ועם מי לדבר, איזה טפסים למלא, ואיזה מיותרים. רגע לפני צאתו לדרך, הרהר רבי יעקב קלות בשל העובדה, כי הלה לבש בגדים פשוטים ביותר.

"חושבני, שבועדת הקבלה יש אנשים שמסתכלים על המראה החיצוני. המתן רגע". רבינו נכנס לחדר הפנימי, פשט את גלימתו המכובדת ומצנפתו השחורה והגיש לאורח. "אם תלבש בגדים אלו, הם יהיו לך לעזר". ואכן הלה התקבל לדיינות.

רבינו התגורר בדירה קטנה, שהדלות בלטה בה בכל פינה. גם כאשר ניסו מכריו ומוקיריו להנותו במתנות, שיש בהן מותרות, סירב בכל תוקף. באחת הפעמים אף התבטא ואמר: "לסבי לא היה כלום, לאבי לא היה כלום, ומדוע אתם רוצים להעשיר אותי?!"

הוא חי והרגיש, שהעולם הזה פרוזדור, ולכן לא היה חפץ לעשות בו שום דבר המורה על קביעות. אף בזמנים, שרנוח לו, ויכול היה להרשות לעצמו יותר מהמינימום, עדיין העדיף להסתפק במועט ואף סירב לעבור לדירה מרווחת והעדיף לעזור לבניו, העוסקים בתורה ולסייע לתלמידי חכמים.

מסופר, שהיה אדם שנהג באורח קבע לקצר את דרכו דרך הבית של רבינו. נכנס מהחצר הקדמית, חצה את הסלון הצר ויצא מהחצר האחורית, מנהג בעל בית! ורבינו החריש בסלחנות ומעולם לא אמר לו מאומה. בהטעימו: "אנחנו רק אורחים בעולם הזה".

פעם אחת יצא רבינו בשעה מוקדמת ביום שישי לרכוש מספר מצרכים לכבוד שבת. בדרך פגש בקשיש בוכה. עצר ושאל לסיבת בכיו. סיפר לו האיש, שעינו כואבות ואין מי שייקחהו לרופא. רבינו לא היסס, נטלו עימו לרופא העיניים המפורסם ד"ר טיכו והמתין יחד איתו, עד שיגיע תורו. התור היה ארוך ושעות אחדות חלפו, עד שנכנס לרופא, בתום הביקור ליווה רבינו את הזקן לביתו, ורק אז הלך לרכוש את צרכי השבת ושב לביתו.

פעם אחת ניגש אליו אדם עם שלושת ילדיו ואמר בקול: "רבי! אלו שלושת בניך!". וסיפר האיש, כי לאחר שהיה נשוי כעשר שנים ועדיין לא נפקד בפרי בטן פנה לרבינו וסיפר לו, שהחליט לגרש את אשתו. הרב כששמע זאת החל לפייסו ולשכנעו, שיחכה עוד שנה. והוסיף ואמר, כי אביו הגאון המקובל רבי אברהם עדס זצוק"ל היה מתפלל על עקרות, ותפילתו הייתה עושה פירות, ועתה משנסתלק אביו, הוא מבטיח לו, כי כשיבוא לירושלים, יעלה על קברו ויתפלל עליו, שייפקד בבנים ובוודאי שזכות אביו תועיל גם עתה. שמע האיש בקול הרב והמתין ובחסדי ה' נפקד וה' חנן אותו בשלושה בנים בזכות תפילתו של רבינו.

בהיותו נער כבן 16 שנה פרצה מלחמת העולם הראשונה. הרעב בירושלים היה כבד ללא נשוא, אך רבינו עסק בלימוד התורה הקדושה ודבר לא הפריעו. גם לאחר נישואיו כשהיה מטופל בילדים רכים, לא התבטל מלימודו, והיה מנענע את העריסה, כשהגמרא על ברכיו, וידו מלטפת את התינוק. באחת הפעמים סיפר לאביו, שראה את דמות הרמב"ם בחלום, נישק את ידו וקיבל את ברכתו. שאלו אביו: "האם נראה הוא כך וכך?" הופתע הבן ותמה מהיכן ידע. השיב האב, כי בעליית נשמה רואה הוא את דמויות הצדיקים ומכיר את הרמב"ם... (עין חמד)

סדנת זוגיות

עם הרב אבנר קוואס שליט"א

הסדנה תתקיים בימי שלישי, בשעה 21:00

במינהל קהילתי 'מעלה רמות' שדרות גולדה מאיר, ירושלים

בתאריכים:

ח אייר	טו אייר	כב אייר	כט אייר
6/5	13/5	20/5	27/5

לפרטים נוספים *9421

